

Socialplan

Socialförvaltningen
Örkelljunga kommun

ÖRKELLJUNGA
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning	1
Vad styr verksamheten?	2
Nationell lagstiftning	2
Kommunfullmäktige.....	3
Socialnämnden.....	4
Visioner, mål och värdighetsgarantier.....	6
Socialförvaltningens verksamhet	9
Individ – och familjeomsorg	9
Vård och omsorg	14
Omsorgen för personer med funktionsnedsättning.....	14
Äldreomsorg	16
Hemtjänst.....	18
Kostenheten	18
Hälsa – och sjukvård	20
Socialförvaltningens framtida utmaningar	22
Avslutning	25
Bilaga 1	26

INLEDNING

Antaget av Socialnämnden 2013-01-08

Utgångspunkten för socialt stöd, vård och omsorg är alla människors lika värde. De grundläggande principerna är respekten för självbestämmande och trygghet samt att all verksamhet måste ha sin utgångspunkt i individens önskemål och behov. Planering och genomförande måste följas upp och analyseras så att resultaten av de olika insatserna blir synliga. Målet är nöjdare medborgare och en effektivare verksamhet där brukare har en viktig roll i utvecklingen av verksamheterna och bidrar till att dessa ständigt förbättras.

Socialplanen är socialförvaltningens övergripande dokument för verksamheterna inom hälso- och sjukvård, äldreomsorgen, omsorgen för personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorgen. Socialplanen riktar sig till såväl medarbetare och chefer som politiker och ska ge en bild av och beskriva socialförvaltningens olika verksamheter och mål samt belysa framtida utmaningar. Socialplanen hänger nära samman med Kvalitetsledningssystemet som syftar till att säkerställa att alla verksamheter kvalitetssäkras och uppfyller kraven i lagstiftningen samt att kvalitetsarbetet dokumenteras och kontinuerligt följs upp på olika sätt. Socialplanen ska vara ett sätt att hämta stöd och vägledning i arbetet inom socialförvaltningen och ska samtidigt underlätta och bidra till att skapa ett helhetsgrepp och en överblick av verksamhetsområdena. Därmed ska det synsätt och den målsättning som ska vara styrande för socialförvaltningen tydliggöras. Socialplanen ska även syfta till en gemensam strategi för att skapa enhetlighet och tydlighet om vad som ska uppnås, följas upp och utvecklas.

VAD STYR VERKSAMHETEN?

NATIONELL LAGSTIFTNING

Kommunens organisation och verksamhet är reglerad i regeringsformen, kommunallagen och ett stort antal författningar med inriktning på t.ex. socialtjänst, skola och sjukvård. Kommuner är därtill även bundna av EG-rätten. Den nu gällande kommunallagen trädde i kraft den 1 januari 1992 och reglerar allt från indelningen i kommuner och landsting till villkoren för arbetet i fullmäktige och nämnderna. De flesta av kommunernas uppgifter regleras i det som kallas speciallagstiftningen. Hit hör t.ex. socialtjänsten (socialtjänstlagen 2001:453) och hälso- och sjukvården (hälso- och sjukvårdslagen 1982:763). Flera av speciallagarna är så kallade ramlagar som regeringen eller statliga myndigheter kan utöka med förordningar eller föreskrifter. Socialstyrelsen ger exempelvis ut föreskrifter för hälso – och sjukvården som innehåller mer detaljerade bestämmelser än hälso- och sjukvårdslagen. Vidare ansvarar Socialstyrelsen, på uppdrag av staten, för uppföljning av vård och omsorg för äldre och funktionsnedsatta på regional och nationell nivå. De huvudsakliga lagar som styr arbetet inom socialförvaltningen är följande:

Socialtjänstlagen (SoL), är en så kallad ramlag som ger varje kommun stora möjligheter att utforma sin verksamhet efter skiftande behov. Lagens första paragraf, portalparagrafen, anger de övergripande mål och värderingar som styr verksamheten. I portalparagrafen framgår det att samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Vidare tydliggör socialtjänstlagen att alla beslut som rör ett barn skall utgå ifrån barnets bästa.

Lagen med särskilda bestämmelser med vård av unga (LVU) reglerar tvångsvård för barn och ungdomar och ska trygga samhällets möjligheter att kunna ge barn och ungdom den vård och behandling som de behöver.

Lagen om vård av missbrukare (LVM) reglerar tvångsvård av vuxna missbrukare.

Föräldrabalken (FB) behandlar rättsförhållandet mellan föräldrar och barn. Lagen behandlar frågor som handlar om faderskap, adoption, vårdnad, boende och umgänge för barn, förälders underhållsskyldighet, underårigs omyndighet, förmyndarskap och god man m.m.

Offentlighets- och sekretesslagen innehåller bestämmelser om myndigheters och vissa andra organs handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar. Vidare innehåller lagen bestämmelser om tystnadsplikt i det allmänna verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar. Förbud att röja uppgift gäller om det sker muntligen eller genom utlämnande av allmän handling eller på något annat sätt.

Förvaltningslagen gäller förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden. I lagen finns även bestämmelser om överklagande av förvaltningsmyndigheters beslut.

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) innehåller de grundläggande reglerna för all hälso- och sjukvård.

Tandvårdslagen säkerställer att tandvård ska bedrivas enligt Tandvårdslagen om uppsökande tandvård och enligt målen för denna verksamhet.

Offentlighets- och sekretesslagen innebär att alla som arbetar inom den kommunala hälso- och sjukvården har tystnadsplikt.

Patientsäkerhetslagen. En ny patientsäkerhetslag trädde i kraft den 1 januari 2011. Syftet med den nya lagstiftningen är att få ned antalet vårdskador, oavsett om bristerna beror på systemfel hos vårdgivaren eller på att vårdpersonalen har begått misstag.

Patientdatalagens syfte är att öka patientsäkerheten och skydda känsliga uppgifter. I lagen finns bestämmelser om hur vårdgivare (exempelvis kommunen) ska behandla personuppgifter inom hälso- och sjukvården samt bestämmelser om skyldigheten att föra patientjournal.

Stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Styrande och vägledande dokument

- Kommunens och socialnämndens fastställda mål
- Statens offentliga utredningar
- Propositioner inför beslut om att införa lag eller göra ändringar i gällande lag
- Allmänna råd från Socialstyrelsen
- Domar/rättsutslag
- JO-beslut
- FN:s konvention om barns rättigheter; Barnkonventionen
- Tillsynsbeslut från länsstyrelsen

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunallagen 1991:900 reglerar kommunernas organisation och ansvarsområden.

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 45 ledamöter och 27 ersättare. Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet och som är av stor betydelse för kommunen och har bl.a. det övergripande ansvaret för att vården och omsorgen av kommunens medborgare genomförs i enlighet med lagar och förordningar.

SOCIALNÄMNDEN

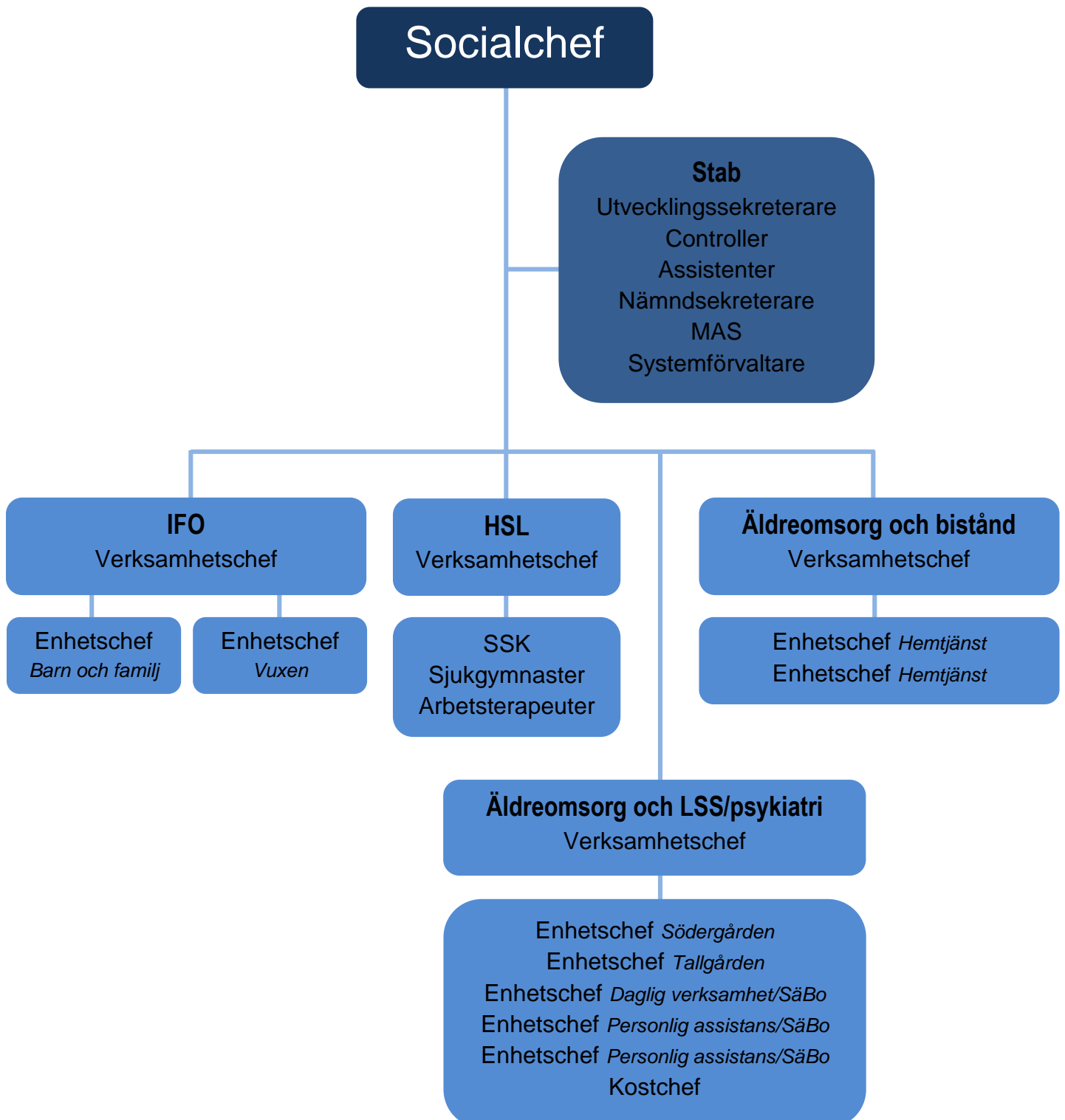
Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen 3 kap. 3§ tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens uppgifter enligt särskilda författningar och för verksamheten i övrigt. Nämnderna i en kommun ansvarar och beslutar i frågor som rör arbetet inom den egna förvaltningen och i frågor som kommunfullmäktige delegerat till dem. Vidare förbereder nämnderna ärenden som ska beslutas av fullmäktige och ansvarar för att verkställa de beslut som fattats av fullmäktige. Socialnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare utsedda av kommunfullmäktige. Ett arbetsutskott bereder ärenden till nämnden som sammanträder 11 gånger under året. Socialnämnden ansvarar för kommunens äldreomsorg, omsorgen för funktionsnedsatta, insatser i hemmet såsom hemsjukvård och hemtjänst samt insatser som omfattar individ- och familjeomsorg.

Enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen 3 kap 1 § hör det till socialnämndens uppgifter att:

- göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,
- medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,
- informera om socialtjänsten i kommunen,
- genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,
- svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

Under socialnämnden finns socialförvaltningen som består av tjänstemän som arbetar efter de beslut som nämnden fattat. Socialförvaltningens organisation framgår av skissen på följande sida.

SOCIALFÖRVALTNINGENS ORGANISATION

VISIONER OCH MÅL

Kommunstyrelsen har slagit fast kommunens vision och övergripande mål. Socialnämnden har även tagit fram en vision och tillhörande övergripande mål för socialförvaltningens verksamhet samt antagit värdighetsgarantier med syfte att säkerställa kvalitén gentemot brukaren och för att utveckla kvalitetsarbetet.

KOMMUNENS VISION

- ÖrkeUjunga kommuns miljö- och hälsobringande profil stärks.
- Gröna ÖrkeUjunga har en tydlig roll och är en viktig medspelare i det nordvästskånska samarbetet.
- Trygghet, småskalighet, entreprenörskap, delaktighet och närhet är grundläggande värden, som tillsammans erbjuder unik livskvalitet, vilket leder till att ÖrkeUjunga kommun i alla lägen blir ett klockrent val.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE MÅL

- Trygga och friska medborgare i rörelse

SOCIALNÄMNDENS VISION

- Närhet ger trygghet

SOCIALNÄMNDENS ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR 2013 OCH FRAMÅT

- Socialnämndens verksamheter ska präglas av kontinuitet med hög och jämn kvalitet.
- Brukares, närståendes och medarbetares synpunkter ska aktivt tas tillvara.
- Socialnämnden ska sträva efter att bibehålla samt utveckla resurser och aktiviteter.
- Valfrihet och individens rätt att välja ska vara prioriterat.
- Socialnämnden ska ha som ambition att vara ett föredöme i såväl uppsökande, förebyggande som rehabiliterande arbete.

- Socialnämndens arbete ska präglas av:
  - Jämställdhet
  - Glädje
  - Professionalitet
  - Miljömedvetenhet

VÄRDEGRUND

Enligt bestämmelserna i Socialtjänstlagen 5 kap. 4 § ska socialtjänstens omsorg om äldre inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

I begreppet ingår rätten till:

1. Självbestämmande
2. Trygghet
3. Meningsfullhet och sammanhang
4. Respekt för privatliv och personlig integritet
5. Individanpassning och delaktighet
6. Gott bemötande
7. God kvalitet

Socialförvaltningen i Örkelljunga kommun har beslutat att detta ska gälla för samtliga verksamheter, vilka är äldreomsorgen, omsorgen om funktionsnedsatta samt individ- och familjeomsorgen.

LOKALA VÄRDIGHETSGARANTIER

För att utveckla kvalitetsarbetet har socialförvaltningen tillsammans med företrädare för socialnämnden, ledamöter i kommunala pensionärsrådet och kommunala handikapprådet gemensamt arbetat fram tre lokala värdighetsgarantier som ska gälla för samtliga verksamheter. Dessa är:

- **Vi garanterar att du vid behov får personlig kontakt med rätt yrkeskategori inom fem arbetsdagar.**
Om så inte sker garanterar vi att du blir uppringd av närmsta chef inom 2 vardagar och får en förklaring till dröjsmålet samt en ursäkt.
- **Vi garanterar att du får en genomförandeplan inom 14 dagar efter beslut om bistånd eller verkställighet av beslut.**
Om så inte sker garanterar vi att du blir uppringd av närmsta chef inom 2 vardagar och får en förklaring till dröjsmålet samt tid för upprättande av plan inom 5 vardagar.

- **För att skapa en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra garanterar vi att du erbjuds ett utbud av sociala aktiviteter där du har möjlighet att påverka utbudet.**

Om så inte sker garanterar vi en personlig ursäkt av närmsta chef samt erbjudande om inbokat möte inom 5 vardagar där synpunkterna kan tas tillvara.

- **Vi garanterar att all personal inom Socialnämnden i Örkelljunga kommun kan uppvisa ett av socialförvaltningen upprättat ID-kort med foto.**

Om så inte sker garanterar vi att du blir uppringd av närmsta chef inom 2 vardagar samt att den berörda personalen uppvisar ID-kort inom 1 vecka.

SOCIALFÖRVALTNINGENS VERKSAMHETER

”En av de viktigaste uppgifterna för kommunen är att se till att invånarna får den hjälp och det stöd de behöver.”

I socialtjänstlagens första paragraf anges de övergripande mål och värderingar som styr verksamheten:

- 1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas
- ekonomiska och sociala trygghet,
  - jämlikhet i levnadsvillkor,
  - aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Socialförvaltningens verksamhet är organiserad i två områden; *individ och familj* och *vård och omsorg*. I följande avsnitt presenteras respektive verksamhet.

INDIVID OCH FAMILJEOMSORG

Individ- och familjeomsorg ansvarar för stöd till familjer, barn och unga, öppenvård för vuxna och budgetrådgivning. Verksamheten regleras i huvudsak av socialtjänstlagen (SoL), men även av exempelvis lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Verksamhetsmål för Individ och familjeomsorg

- Den enskilde upplever att de insatser och det stöd de får från socialförvaltningen är av god kvalitet.
- Mötet med handläggaren ska kännetecknas av öppenhet och respekt för individens integritet.
- Den sökande får snabb och effektiv handläggning av sitt ärende.
- Boende i Örskelljunga kommun ska känna sig trygga i sina vistelsemiljöer.

- Evidensbaserade metoder ska i så hög grad som möjligt tillämpas.
- Minskad miljöpåverkan.

Behandling och missbruk. Socialtjänsten har en missbruksenhet som erbjuder rådgivning, stöd- och motivationsamtal samt kostnadsfri öppenvårdsbehandling för missbrukare och anhöriga. Behandlingen grundar sig på Anonyma Alkoholisters tolvstegsmodell, den så kallade Minnesotamodellen, och bedrivs på dagtid under fem veckor. Om missbruket kräver mer omfattande behandling än öppenvård kan det finnas möjlighet till behandling på behandlingshem eller i familjehem.

Ekonomisk rådgivning erbjuds kommuninvånarna genom Hässleholms kommun. Budget- och skuldrådgivaren erbjuder råd och stöd i syfte att förändra en svår privatekonomisk situation. Målet med skuldrådgivningen är att betalningsproblemen på sikt ska upphöra genom någon form av betalningsuppställning och som sker uteslutande genom frivilliga åtgärder. Det finns möjlighet till skuldsanering för de som är svårt skuldsatt och som inte på något sätt kommer att kunna betala sina skulder på många år och där det är skäligt med hänsyn till de personliga och ekonomiska förhållandena.

Familjerådgivning bedrivs tillsammans med Ängelholm, Båstad och Åstorps kommun. Familjerådgivningen har sitt säte i Ängelholm där personalen har hög kompetens med lång yrkeserfarenhet och utbildning med inriktning på relationsproblem.

Försörjningsstöd regleras i socialtjänstlagen som framhåller att alla som bor i Sverige och som inte har pengar till uppehälle, till exempel mat och hyra, kan få hjälp av socialtjänsten. Försörjningsstödet är behovsprövat och betalas ut av kommunen. Eftersom försörjningsstödet är ett ekonomiskt bistånd, vilket betyder att det är en rättighet som är förbunden med vissa krav, görs alltid en individuell behovsprövning och bedömning av den som söker hjälp.

Integration och mottagning av nyanlända invandrare. Örskelljunga kommun har avtal att ta emot 25 flyktingar per år. Sedan 1 december 2010 har Arbetsförmedlingen det största ansvaret för att arbeta med dessa personer, men vissa delar ligger kvar på kommunen, t.ex. bosättning och barnomsorg. Flyktingsamordnaren i Örskelljunga har ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen för att på bästa sätt integrera flyktingarna i samhället. Målet med introduktionen är ökad integration som ska leda till självförsörjning. Detta sker genom att verksamheten erbjuder de nyanlända SFI-studier och komvux. Flyktingverksamheten samarbetar även med Arbetsförmedlingen som erbjuder de nyanlända praktik och yrkesutbildning.

POSOM står för psykologiskt och socialt omhändertagande. POSOM-gruppen underlättar bearbetning av psykiska efterreaktioner hos enskilda individer och grupper som drabbats av en svår händelse. Det kan t.ex. handla om svåra bilolyckor eller andra allvarliga händelser. Vid olyckor som inträffar i skola träder skolans krisgrupp in. POSOM-gruppen består av ideellt arbetande stödpersoner. I gruppen finns en samordnare som har ansvar för t.ex. schemaläggning. Ledningsgruppen i POSOM består av personer från Kommun, Polis, Vårdcentral och Svenska Kyrkan.

Social jour. Örkelljunga kommun ingår i en socialjour i vilken samtliga av kommunerna i Skåne Nordväst är en del av och där finns det möjlighet att vända sig vid behov av akut hjälp efter kontorstid.

Familjefrid. Familjefridsteamet är ett samarbete mellan Båstad, Ängelholm och Örkelljunga kommun för att uppnå bästa möjliga service för kommuninvånarna. Familjefridsteamet erbjuder professionellt stöd till dem som blivit utsatta för våld, bevittnat våld samt till den som utövar våld. Teamet har även kompetens inom ATV-metoden samt Trappan-metoden. ATV, Alternativ Till Våld, är en metod som riktar sig till den som utövar våld. Trappan-metoden riktar sig till barn som har bevittnat våld.

Kvinnojouren i Ängelholm arbetar aktivt med att hjälpa kvinnor i svåra situationer och har avtal med Örkelljunga kommun. Kvinnojouren hjälper kvinnor som är i behov av samtal, information om verksamheten eller som behöver hjälp med att ordna ett skyddat boende.

Kriscentrum är ett samarbete mellan Örkelljunga, Ängelholm och Båstad kommun som erbjuder rådgivning och konsultation för män. Kriscentrum erbjuder professionell rådgivning med manlig personal för att klarlägga, bearbeta och hitta lösningar på personliga problem och relationsproblem.

Ensamkommande barn. Sedan våren 2012 har Örkelljunga kommun tillsammans med Klippans kommun öppnat ett gemensamt boende i Örkelljunga för ensamkommande flyktingbarn. Kommunerna har ett barnavtal motsvarande 16 barn. Målet är att erbjuda en trygg tillvaro så ungdomarna kan trivas och gå i skolan.

Barn och ungdom. Ansvaret för att tillgodose barns och familjers behov i olika sociala situationer har getts i uppdrag till socialtjänstens Barn- och Ungdomsenhet, Individ- och Familjeomsorgen (IFO). Barn- och Ungdomsenhetens arbete med att bistå med stöd och service till utsatta barn och deras familjer sker ofta i samarbete med andra verksamheter och myndigheter såsom mödravård, barnhälsovård, förskola, skola, polis, Tingsrätten m fl.

Förhandsbedömning och utredning. Enligt socialtjänstlagen bör var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa anmäla detta till socialnämnden och socialtjänsten har en skyldighet att utreda även anonyma anmälningar. Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom och för personer som är anställda hos sådana myndigheter är det en skyldighet att anmäla missförhållanden som de kommer i kontakt med i sitt arbete. När en anmälan inkommer görs en förhandsbedömning för att ta ställning till om en utredning skall inledas. Förhandsbedömningen skall handläggas skyndsamt och beslut om huruvida en utredning ska inledas eller ej enligt socialtjänstlagen skall fattas inom 10 arbetsdagar.

Insats kontaktperson/kontaktfamilj/familjehem. Svårigheter i den egna familjen kan göra att barn och ungdomar för en längre eller kortare tid behöver extra stöd i form av en kontaktperson/-familj som de kan träffa, bo hos ibland eller för en längre tid och ha som stöd i tillvaron. I de fall då svårigheterna är av sådan art att ett barn/en ungdom för en kortare eller längre period inte kan bo hemma, då kan barnet/ungdomen komma att placeras i ett familjehem. Målet i de flesta fall är att barnet efter en tids boende i familjehem skall kunna

flytta tillbaka hem vilket betyder att det är viktigt att barnet under familjehemsplaceringen har en regelbunden kontakt med sin familj och andra anhöriga. Varje enskilt uppdrag anpassas efter individens behov och en handlingsplan tas fram i samförstånd med klient, socialförvaltning och kontaktfamilj/-person eller familjehem.

Familjerätt omfattar frågor som rör äktenskap, partnerskap och samboende, förhållandet mellan föräldrar och barn, regler om gode män och förvaltare och arvsrätt. Familjerätten svarar bland annat för information, rådgivning, stöd och utredning i familjerättsliga frågor såsom vårdnad-, boende- och umgängesfrågor. I enlighet med socialtjänstlagen erbjuder familjerätten samarbetsamtal till föräldrar. Syftet med samtalen är att föräldrar ska bli eniga i frågor om vårdnaden, boendet och barnets umgänge med den förälder som barnet inte bor tillsammans med. Föräldrar som är överens kan reglera frågor om vårdnad, boende och umgänge genom avtal som godkänns av socialnämnden.

Familjecentralen i Örkelljunga bedriver en hälsofrämjande och stödjande verksamhet i samverkan mellan Region Skåne och Örkelljunga kommun. Familjecentralens målsättning är att alla skall mötas av en välkomnande atmosfär och miljö, där bred kompetens i samverkan ger möjlighet till en positiv utveckling för barn och föräldrar. På Familjecentralen finns barnhälsovård från Vårdcentralen i Örkelljunga, familjebehandlare och familjerätt från Socialförvaltningen samt en öppen förskola från Utbildningsförvaltningen.

Insats öppenvård. Inom Barn- och Ungdomsenheten finns nedanstående öppna insatser:

Familjebehandling. Bistånd om insats öppenvård med insatsen familjebehandling initieras efter avslutad utredning jml 11 kap 1 § socialtjänstlagen (2001:453) efter förälders egen ansökan, efter inkommen anmälan eller efter socialtjänstens eget initiativ. Familjebehandling är en föräldrastödjande och samtalsinriktad öppen insats.

Intensiv familjebehandling. Bistånd om insats öppenvård med insatsen intensiv familjebehandling initieras efter avslutad utredning jml 11 kap 1 § socialtjänstlagen (2001:453) efter förälders egen ansökan, efter inkommen anmälan eller efter socialtjänstens eget initiativ. Behandlingen har fokus på att stärka föräldraförmågan och anknytningen barn-förälder. Målsättningen är att barnets behov av omsorg, förutsägbarhet och trygghet ska bli tillgodosett på ett sätt som främjar barnets utveckling och att föräldrarna ska stärkas på ett sätt som de kan fortsätta att använda sig av i vardagen på hemmaplan när behandlingen är slutförd.

Stödsamtal utan krav på registrering. Familjebehandlarna erbjuder möjligheten att möta och genomföra 5-7 samtal med föräldrar, enskilt eller gemensamt, och unga. Samtalen genomförs utan att registreras och har som syfte att vara stödjande och vägledande i situationer där kontakt med socialförvaltningen i övrigt inte behövs.

Marte Meo. Bistånd om insats öppenvård med insatsen Marte Meo initieras efter avslutad utredning jml 11 kap 1 § socialtjänstlagen (2001:453) efter förälders egen ansökan, efter inkommen anmälan eller efter socialtjänstens eget initiativ. Metoden är en utvecklingsstödjande samspelebehandling med tonvikten på vad som händer i samspelet mellan barn och vuxna med

fokus på att hjälpa föräldern förstå sitt barns signaler. Metoden använder videointeraktiva bilder som arbetsredskap där den naturliga vardagskommunikationen studeras.

Repulse. Bistånd om Repulse initieras efter avslutad utredning jml 11 kap 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Repulse har sitt ursprung i ART och är ett manualbaserat program för barn, ungdom eller vuxen - individuellt. Individen och fältsekreteraren arbetar tillsammans, som två forskare. Förhållningssättet är kognitivt och individen och fältsekreteraren undersöker tillsammans sambandet Tanke - Känsla - Beteende. Stegvis forskas en förståelse fram hos individen om de egna tankarna, reaktionerna och agerandet i relation till situationer som är svårhanterliga eller på annat sätt orsakar negativa konsekvenser.

Arbetscenter vänder sig till personer som under en längre tid har varit borta från den ordinarie arbetsmarknaden och till personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden på grund av olika former av funktionsnedsättning. Arbetscenter samarbetar med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och drivs av socialnämnden helt utan ekonomiskt vinstintresse. Arbetscenter utför lättare trädgårdsarbete och snöröjning. Vidare tillhandahåller arbetscenter fixartjänster som är en del av säkerhetsarbetet med att förebygga fall- och halkolyckor och är till för de som är folkbokförd i kommunen och har en funktionsnedsättning eller är pensionär på grund av ålder eller sjukdom. Fixartjänster är enklare vardagssysslor utan krav på fackmannaskap och ska inte vara alltför omfattande, utan ska kunna utföras av en person.

Jobsök. På Arbetscenter finns socialförvaltningens jobbcoacher tillgängliga för personer som remitteras av arbetsförmedlingen eller socialsekreterare på försörjningsstödet, vilka remitterar bidragstagaren till jobbcoacher. På jobsök görs en intervju med den sökande om bakgrund, utbildning och erfarenheter och en plan görs för att den enskilde ska kunna få arbete och bli självförsörjande. Arbetsträning, praktik och utbildning är viktiga instrument för att nå målen.

VÅRD OCH OMSORG

Vård- och omsorg hjälper personer som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning behöver stöd för att klara sin dagliga livsföring. Arbetet inom vård och omsorg styrs i huvudsak av socialtjänstlagen (SoL), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och utifrån hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Omsorg för funktionsnedsatta, äldreomsorg och verksamheten för hälso – sjukvård är alla områden som ingår inom vård och omsorg och nedan följer en presentation av respektive verksamhetsområde.

OMSORGEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Omsorgen för personer med funktionsnedsättning ansvarar för vård och omsorg till personer med fysiskt eller psykiskt funktionsnedsättning. Verksamheten regleras i huvudsak av lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

Verksamhetsmål för fysiskt – och psykiskt funktionsnedsatta

- Nätverksmöten med brukare/närstående.
- Erbjuder individuell plan enligt § 10 LSS.
- Utökning av utflyttad verksamhet.
- Att genomförandeplan upprättas till alla brukare.
- Att rätt kompetens finns på rätt plats.
- En långsiktig utbildningsplan.
- Att varje brukare erbjuds en kontaktman.

Verksamhetsmål för dagverksamhet

- Den enskilde upplever att de insatser och det stöd de får från dagverksamheten är av god kvalitet.

- Utökning av utflyttad verksamhet.

Målet för omsorgen för personer med funktionsnedsättning är att uppnå full delaktighet och jämlikhet så att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Arbetet sker efter normaliseringsprincipen, vilket innebär att en person med funktionsnedsättning ska ha samma rättigheter och skyldigheter i samhället som andra. Genom följande insatser ska det uppnås:

Personlig assistans innebär ett personligt utformat stöd som erbjuder hjälp med grundläggande behov av en eller flera personliga assistenter. Syftet är att stärka möjligheten att leva ett självständigt och oberoende liv. Det kan exempelvis handla om hjälp i samband med av- och påklädning, måltider, personlig hygien, kommunikation med mera. Den personliga assistansen skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Målet är att den enskilde skall få möjlighet att leva som andra i samhället.

Ledsagarservice är en personlig service där ledsagaren ska underlätta för den enskilde att komma ut, besöka vänner och delta i olika aktiviteter på sin fritid.

Kontaktperson är ett icke professionellt stöd som ges av en person med stort engagemang och intresse för andra människor och som kan komplettera eller ersätta kontakt med anhöriga och vänner.

Avlösarservice är en hjälp som ges i hemmet för anhöriga till personer med funktionsnedsättning. Syftet är att de som bor tillsammans med ett barn eller vuxen med funktionsnedsättning ska få möjlighet att ägna sig åt egna intressen utanför bostaden och göra något på egen hand.

Korttidsvistelse utanför hemmet är ett alternativ till avlösarservice och innebär att den som har en funktionsnedsättning vistas i ett korttidsboende. Korttidsvistelsen tillgodoser den enskildes behov av miljöombyte och rekreation och ger möjlighet till personlig utveckling. Korttidsvistelsen är bemannad av omvårdnadspersonal dygnet runt, i enlighet med verksamhetens behov, där personalen har kunskap och erfarenhet av att arbeta med personer med funktionsnedsättning.

Korttids- eller skolbarnstillsyn är en anpassad fritidsverksamhet som riktar sig till barn och ungdomar över 12 år som tillhör någon personkrets enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och som är i behov av korttidstillsyn efter skoldagens slut.

Boende i familjehem eller i bostad med särskild service. Insatsen kan beviljas i de fall då föräldrarna inte klarar av att ha barnet hos sig boende hemma på grund av barnets funktionsnedsättning. Boende i ett annat hem eller i ett familjehem kan bara komma i fråga först om barnet, trots stödinsatser i hemmet, inte kan bo kvar. Insatsen ska ses som ett komplement till boendet i föräldrahemmet. Målsättningen är att bevara och utveckla den egna förmågan att bli så självständig som möjligt.

Bostäder för vuxna

Servicebostad avser vanligen sådana bostäder som har tillgång till gemensam service och tillgång till fast anställd personal. Lägenheterna är i regel anpassade efter den enskildes behov och ligger oftast samlade i samma hus eller i kringliggande hus. Servicebostad kan för vissa personer med funktionsnedsättning vara en lämplig mellanform av bostad.

Daglig verksamhet erbjuder en meningsfull sysselsättning som ger stimulans och möjlighet till personlig utveckling och gemenskap. På Södergården i Örkelljunga finns Vågen som vänder sig till personer med funktionsnedsättning eller med psykiskt funktionsnedsättning. På Vågen finns det olika arbetsplatser där hantverket består av *Vävstugan* och *Ateljén* och där det arbetas med skapande av olika hantverk under handledning. I snickeriverkstaden finns det möjlighet att arbeta med trä och metall. För personer som hellre vill arbeta på ett företag finns det möjlighet att göra det. Det finns även en fritidssamordnare på Vågen som arbetar 50 % och samarbetar med grannkommunernas fritidssamordnare som tillsammans ordnar många olika aktiviteter. På Södergården finns det fyra olika rum; vita och svarta rummet, musikrummet samt massagerummet där alla sinnen - synen, hörseln, smaken och lukten – stimuleras på olika sätt.

Hälsa med hästkraft är ett projekt som riktar sig till personer med olika funktionsnedsättning, fysiska eller psykiska, och handlar om att tillsammans med brukarna på daglig verksamhet bygga upp en verksamhet som dels erbjuder turridning i naturen dels erbjuder grönytearbete med häst. Syftet är att få brukarna känna sig delaktiga i ett riktigt arbete där det kommer att finnas arbetsuppgifter till alla utifrån var och ens förmåga. Genom att utbilda sig själva och hästarna kommer man att träna balans och motorik, känna stolthet över nya kunskaper och får på ett naturligt sätt använda sin fysik med meningsfulla aktiviteter. Umgänget med djur startar bra processer som kan lindra oro och fysiskt arbete skapar naturlig trötthet vilket på sikt kan minska behovet av medicinering.

ÄLDREOMSORG

Målet för Örkelljunga kommuns äldreomsorg är att äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas jämställt och med respekt och ha god tillgång till god vård och omsorg. Målet är också att främja huvudmännens utveckling av god kvalitet i vård och omsorg om äldre kvinnor och män. Uppföljningen av insatser och kommunikationen mellan biståndshandläggare, personal, den enskilde och dennes närstående ska präglas av kontinuitet. Verksamheten styrs i huvudsak av Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). I Örkelljunga kommun finns det två boende, Södergården och Tallgården. Det finns även möjlighet att få hjälp i hemmet via hemtjänst.

Verksamhetsmål för biståndsenheten

- Att följa upp biståndsbesluten (hjälp i hemmet).
- Att utredning och beslut görs inom en månad (Särskilt boende).

- Rättsäkerhet ska garanteras genom skriftlig information om möjlighet att överklaga samt att hjälp med överklagan erbjuds.
- Kvalitetssäkring från myndighetsutövning till verkställighet (följa den röda tråden i ärendena).
- Utveckla en långsiktig utbildningsplan.
- Att kund gör ett aktivt val.

Verksamhetsmål för särskilt boende

- Genomförandeplan upprättas till alla brukare
- Alla brukare erbjuds en kontaktman
- Personalens tillgänglighet och bemötande ska uppfattas som god
- Personalkontinuiteten mäts inom varje verksamhet

Verksamhetsmål för korttidsvård

- Genomförandeplan upprättas till alla brukare.
- Alla brukare erbjuds en kontaktman.

Verksamhetsmål för dagverksamhet

- Alla personer i ordinärt boende som fyller 80 år ska erbjudas uppsökande verksamhet.

Särskilt boende

I Örskelljunga kommun finns det två särskilda boende, Södergården och Tallgården. Där finns det demensavdelningar med syftet att demenssjuka äldre får bo i en strukturerad miljö som tillvaratar vårdtagarens kvarstående funktioner genom möjlighet att dagligen delta i hushållssysslor, fysisk aktivitet och samvaro med övriga boende och personal. I särskild boendeform bedöms hjälpbehovet individuellt och omvårdnadspersonalen finns tillgänglig dygnet runt. Tillsammans med boende, anhörig och personal upprättas en genomförandeplan och alla får en kontaktman. Verksamheten utgår från personens individuella behov, intressen och förutsättningar. Det personliga mötet mellan den som ger respektive tar emot omvårdnad på olika plan är avgörande för resultatet.

Södergårdens äldreboende har 69 lägenheter fördelade på åtta avdelningar varav tre är demensavdelningar. Det finns gemensamhetsutrymmen som används till olika aktiviteter och det finns möjlighet för boende och anhöriga att nyttja det vid t.ex. kalas. Utflykter, fester, väffelcafé, bingo, tipspromenader och underhållning med sång och musik är några exempel på aktiviteter som anordnas. Det finns även en träffpunkt som är öppen tre dagar i veckan där det finns möjlighet att bland annat pyssla, baka och läsa tidning efter de boendes önskemål.

Tallgårdens verksamhet inrymmer fyra olika typer av verksamheter. Det finns en avdelning för äldre med nio platser, där det bor personer med olika slags stöd, samt två avdelningar med sammanlagt 15 platser för personer med demenssjukdom. En av avdelningarna är korttidsavdelning, där det finns 13 platser. På Tallgården pågår det en mängd olika aktiviteter som till exempel pyssel, gymnastik, promenader, sång och läsning. Varje månad upprättas ett program där olika typer av aktiviteter såsom t.ex. filmvisning och manikyrbjuds.

Korttidsboende är ett viktigt komplement till hemtjänst och hemsjukvård samt närståendestöd. Det kan vara avlösning för anhöriga och närstående, det kan också vara rehabilitering eller palliativ vård. Kort- och växelvårdsboende möjliggör flexibla lösningar och en viss beredskap för måttliga variationer i tillgång och efterfrågan på boende.

Dagverksamheten, Liljan, finns i två olika former på Tallgården. Liljans dagverksamhet är öppen fem dagar i veckan och är till för personer som är bosatta i ordinärt boende. Verksamheten på Liljan är inriktad dels mot social verksamhet dels mot personer med demenssjukdom. Dagverksamheten är ett komplement till hemtjänst samt stöd till anhörig – och närståendevårdare. I syfte att nå en ökad livskvalité och livsglädje är det viktigt med aktivering av kroppsliga och intellektuella funktioner samt stimulans och sysselsättning för att nå en ökad gemenskap.

Solgården i Skånes Fagerhult har daglig verksamhet från måndag till fredag. Olika aktiviteter såsom att baka, pyssla, tv-spel, matlagning samt trädgårdsaktiviteter och läsecirkel kommer att anordnas. Varje dag finns det pussel och bokhörna, café samt en butikshörna från Vågens hantverkare. Lokalerna på Solgården går även bra att boka till föreningar med egna aktiviteter.

Frivilligverksamhet och anhörigstöd finns även inom äldreomsorgen där det finns både anhörigkonsulent, anhörigstödjare och äldrelots anställda av kommunen. Basen för verksamheten är lokalen ”Violen” som är belägen på Stockholmsvägen.

HEMTJÄNST

Syftet med hemtjänsten är att möjliggöra för den enskilde att bo kvar i sitt ordinära boende, även om behov av omvårdnad och service är omfattande. En av de främsta utgångspunkterna för hemtjänstens verksamhet är att de som har behov av hemtjänst ska känna trygghet och förtroende för den omsorg och vård som kommunen tillhandahåller. Vidare är det viktigt att vård- och omsorgsinsatserna präglas av respekt för den enskilde, dennes bakgrund och kultur, liksom respekt för att det är i den enskildes hem som vården ges.

Verksamhetsmål för hemtjänst

- Kontinuitet: Att antalet personer som ger stöd ska begränsas så långt som möjligt och utifrån brukarnas behov.
- Att genomförandeplan upprättas till alla brukare.

- Att varje brukare erbjuds en kontaktman.
- Jämställdhet – från kund: upplevelse av jämställt bemötande.
- Kvalitetsregister: Senior Alert, BPSD, Palliativa registret.
- Treårig omvårdnadsutbildning eller motsvarande hos omvårdnadspersonal.

Hemtjänsten arbetar utifrån ett rehabiliterande synsätt i syfte att stärka den enskildes förmåga att leva så självständigt som möjligt. Insatserna kan bestå av personligomsorg, service, trygghetslarm och matdistribution och utförs av undersköterskor och vårdbiträden. Alla har rätt till en kontaktperson som särskilt har till uppgift att bevaka den enskildes rätt till vård, service och omsorg. Genom Lagen om valfrihet, LOV, finns det möjlighet att välja mellan såväl kommunala som privata utförare inom hemtjänsten. Syftet med LOV är att skapa en kvalitetskonkurrens genom att det finns möjlighet att välja leverantör till beviljade bistånd inom hemtjänsten. Även vid val av privat utförare har kommunen ett fortsatt huvudansvar för verksamheten vilket innebär att leverantören ska vara godkänd av kommunen och uppfylla de krav och kvalifikationer som ställs.

KOST

Kostenhetens kök på Södergården tillagar huvudmålen till de särskilda boendena och lunch till personer i ordinärt boende samt till två förskolor. På Södergården finns det även en restaurang för boende, anhöriga och pensionärer. Eleverna på Mårdensskolan och vissa brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning samt utifrån kommande gäster såsom personalen inom kommunen äter även på Södergården. Kostenhetens kök på Solgården tillagar mat till pensionärer i ordinärt boende samt till en förskola och till en skola. Lunch serveras till pensionärer och biståndsbedömda i matsalen.

Verksamhetsmål för kostenheten

- Att måltiderna serveras på ett sådant sätt att det inte går längre än 11 timmar mellan sista och första målet.
- Möjlighet att påverka vilken mat som serveras.
- Brukaren ska känna att måltiderna är dagens höjdpunkt och en trivsamt stund av gemenskap på särskilt boende.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Kommunens ansvar för hälso- och sjukvården beskrivs i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och anger att god och säker hälso- och sjukvård ska ges till personer som:

- Bor i särskild boendeform eller vistas på korttidsplats.
- Bor i bostad med särskild service enligt LSS.
- Vistas i dagverksamhet.
- Har behov av hemsjukvård.

I Hälso- och sjukvårdslagens 1 § definieras hemsjukvård som åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar innefattar vård/omvårdnad, rehabilitering, habilitering och hjälpmedel. Ansvaret omfattar

personer som får bostadsbehovet tillgodosett enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ansvarsfördelning för personer i ordinärt boende sker enligt den s.k. *tröskelprincipen* vilket innebär att Region Skånes hälsovalsenheter ansvarar för personer som har ett tillfälligt behov av hälso- och sjukvård och som utan svårighet kan ta sig till Region Skånes hälsovalsmottagningar och vårdcentraler.

Verksamhetsmål Hälso- och sjukvård

- En omvårdnadsansvarig namngiven sjuksköterska ska utses för varje patient. En rehabiliterings-/habiliteringsansvarig namngiven sjukgymnast/arbetsterapeut ska utses för varje patient.
- Patienter, närstående och medarbetare får och anser sig få tillräcklig information om hemsjukvårdens hälso- och sjukvårdsinsatser samt verksamhetens innehåll.
- Hemsjukvårdens verksamhet ska vidareutveckla resurser och aktiviteter för god och säker vård.
- Patienterna ska göra ett aktivt val.
- Hemsjukvårdens verksamhet ska utveckla arbetssätt för hemrehabilitering av äldre.
- Hemsjukvårdens verksamhet ska arbeta med evidensbaserade metoder och sträva efter: jämställdhet, arbetsglädje, professionalitet, miljömedvetenhet.

All vård, behandling och rådgivning skall ske i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Den legitimerade personalen arbetar utifrån olika vårdprocesser – omvårdnadsprocessen och habilitering – och rehabiliteringsprocessen. Processerna har likheter och utgår från att arbetet sker utifrån att förebygga, utreda, behandla samt följa upp hälso- och sjukvård inklusive habilitering och rehabilitering.

Hemsjukvården är en 24-timmars organisation vilket innebär att distriktssköterskor och sjuksköterskor arbetar även kvällar, nätter och helger. Vid dessa tider upprätthålls den vård och behandling som krävs vid försämrat hälsotillstånd och den vård och behandling omvårdnadsansvariga sjuksköterskan beslutat och dokumenterat i patientjournalen. Varje hemsjukvårdspatient, oavsett om patienten finns på vårdboende eller i ordinärt boende, har en omvårdnadsansvarig sjuksköterska. Om rehabiliteringsbehov föreligger erbjuds även varje hemsjukvårdspatient en sjukgymnast och eller en arbetsterapeut. Rehabilitering handlar om att bibehålla eller förbättra en nedsatt funktionsförmåga, men också om att återge upplevelsen om livskvalitet trots sjukdom eller åldrande. Med rehabiliterande åtgärder och med ett rehabiliterande synsätt i verksamheten kan detta medverka till den enskildes möjligheter till självständighet och hälsa.

Inom verksamheten finns det en demenssjuksköterska som är en resursperson för personer och anhöriga till personer med demenssjukdom. Detta stöd kan även ges till personer som har anhöriga eller närstående med andra sjukdomar och funktionshinder. I arbetsuppgifterna ingår även rådgivning, handledning och utbildning för personal inom äldreomsorgen, medverka vid

fördelning av platser i kommunens särskilda demensboenden samt att vara en länk till primärvården.

Alla hälso- och sjukvårdinsatser inom hemsjukvården skall vara av god och säker kvalitet och planeras utifrån patientens individuella behov. Genom kontinuerlig kompetenshöjning inom fortbildning, utbildning samt genom handledning vid svåra möten ska all hälso- och sjukvårdspersonal känna trygghet i mötet med patienten. Alla närstående skall känna delaktighet i hälso- och sjukvårdsinsatser genom att de bejakas i hälso- och sjukvårdsinsatser samt att de får den information de är i behov av. Genom att en noggrann och säkerställd dokumentation förs av hälso- och sjukvårdspersonal skall all information vara säkerställd på ett systematiskt sätt.

SOCIALFÖRVALTNINGENS FRAMTIDA UTMANINGAR

Socialförvaltningens verksamhet utgör en viktig resurs och grund i samhället och ska säkerställa hög kvalitet och tillgänglighet för medborgarna. Då samhället ständigt utvecklas och förändras påverkas också kommunen och dess verksamhet på olika sätt. Välfärdssamhället står inför en rad framtida utmaningar. Genom att kartlägga utmaningar som väntar kan vi synliggöra det strategiska arbete som kan komma att bli nödvändigt. I följande avsnitt diskuteras några av de framtida utmaningar som socialförvaltningen står inför.

Planera för den demografiska utvecklingen

En av de största förändringarna i det svenska samhället under de senaste årtiondena framhålls vara det faktum att befolkningens åldersstruktur har förskjutits. Till år 2020 förväntas Sveriges folkmängd ha ökat till nästan 10 miljoner och andelen personer över 65 år kommer öka med 15 procent enligt Statistiska centralbyrån, SCB. Andelen förvärvsarbete och skattebetalande bedöms minska i förhållande till andelen icke förvärvsarbete. Det medför att det på lång sikt kommer att bli svårare att klara sitt nuvarande åtagande gentemot de grupper som är beroende av försörjning från det offentliga systemet. Då antalet ålderspensionärer ökar indikerar det att sjukvården i framtiden måste ta hand om betydligt fler äldre med flera sjukdomar samtidigt, även om flera studier visar på en bättre självskattad hälsa hos gruppen över 65 år generellt sett. På grund av en förbättrad sjukvård bedöms det även troligt att andelen personer som är över 85 år kommer att öka ytterligare, men huruvida den ökande andelen äldre kommer att innebära en ökad sjuklighet totalt sett är det dock olika uppfattningar om. Vidare framhålls det vara troligt att morgondagens äldre kommer att ställa högre och mer explicita krav på insatser från hälso- och sjukvården än vad tidigare generationer då dessa generellt sätt har en högre utbildningsnivå än tidigare samt tillgång till mer lättillgänglig information om medicinska frågor. En ökande befolkning medför att kommunen behöver planera det framtida behovet av framförallt särskilt boende, hemtjänst, matdistribution och larm. I bilaga 1 presenteras två tabeller som visar utvecklingen för dessa områden från 2005 och fram till 2020. Enligt tabell 1 kommer behovet av särskilt boende att vara relativt oförändrat fram till år 2016 då behovet fram till år 2020 förväntas öka. Enligt tabell 2 kommer behovet av hemtjänst, larm och matdistribution även att ligga relativt oförändrat fram till 2016 då det förväntas öka. Prognoserna visar således att det krävs en strategisk beredskap för att möta det framtida behovet eftersom det kommer att ställas högre krav på socialförvaltningens verksamheter.

Skapa en långsiktig personalförsörjning

Samtidigt som utvecklingen går mot en ökande åldrande befolkning betonar Socialstyrelsen vikten av att säkra en långsiktig personalförsörjning då det förväntas bli en ökad efterfrågan på vård. Finansiering av såväl nyrekryteringar som kompetensutveckling framhålls därmed vara av stor vikt för vården att hantera. Då arbetsmarknaden för hälso- och sjukvårdspersonal har blivit alltmer internationell förväntas Sverige bli mer beroende av den ekonomiska och politiska utvecklingen i andra länder vilket även måste tas i beaktande. Personalförsörjning är en strategisk fråga, både idag och i framtiden. Att försörja Örkelljunga kommun med personal innebär att kommunen i en allt hårdare konkurrens ska lyckas med att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla kompetens. Både befintlig och framtida personal ska uppleva det meningsfullt och engagerande att arbeta i Örkelljunga kommun. Ambitionen är att verksamheten ska upplevas vara en god arbetsgivare för samtliga anställda.

Folkhälsa

Hälsa är inte frånvaron av sjukdom utan handlar även om individens egen känsla av hälsa. En god folkhälsa handlar inte bara om att hälsan hos befolkningen ska vara så bra som möjligt utan även att den ska vara jämlikt fördelad. Det är samhällsförhållanden, livsvillkor och levnadsvanor som påverkar människors hälsa. Nationellt sätt har folkhälsan förbättrats på olika

sätt under senare decennier – framförallt har hjärt – och kärlsjukdomarna minskat. En av de allra viktigaste utmaningarna både för sjukvården och för välfärdssamhället som helhet är de bestående skillnaderna i livslängd och sjuklighet mellan olika socioekonomiska grupper. Socioekonomisk bakgrund har visat sig påverka vårdutnyttjande och medicinska resultat. Undersökningar har exempelvis visat att kvinnliga arbetare löper ca 60-80 procents högre risk att bli sjuka eller dö i hjärtinfarkt jämfört med kvinnliga högre tjänstemän. Det framhålls även att låginkomsttagare och lågutbildade generellt sett har en sämre självrapporterad hälsa, ett högre ohälsotal och en kortare medellivslängd än personer med bättre socioekonomiska förhållanden. Vidare visar undersökningar att utlandsfödda har sämre hälsa än resten av befolkningen. Statistiska centralbyråns undersökning om levnadsförhållanden nationellt visar att andelen tjejer som upplever besvär av ångslan, oro och ångest, är betydligt fler jämfört med andelen killar vilket även folkhälsokartläggningen i Örkelljunga kommun visar på. Förekomsten av självmord är vanligare bland män än bland kvinnor såväl nationellt som i Örkelljunga kommun. Den senaste folkhälsokartläggningen visade att förekomsten av självmord i Örkelljunga var högre än i Skåne och i riket. God hälsa är en resurs för individen och en bra folkhälsa är en förutsättning för att få en hållbar samhällsutveckling. I syfte att uppnå lagens intentioner om god vård på lika villkor för hela befolkningen måste det finnas ett strategiskt arbete för att utjämna bestående skillnader.

Arbetslöshet

Olika faktorer såsom finanskris, oro på arbetsmarknaden och förändringar i socialförsäkrings- och sjukförsäkringssystem bidrar till att allt fler människor kan få svårt att försörja sig själva. Arbetslöshet har stora effekter på folkhälsan då det inte enbart medför ekonomiska begränsningar utan även att man förlorar det sociala stöd som en arbetsgemenskap innebär. Social otrygghet och ekonomisk stress orsakar ohälsa och leder till ökad ojämlikhet i hälsa. Det finns en ökad risk för t ex hjärt- och kärlsjukdomar och ökad alkoholkonsumtion samt tobaksbruk men framförallt finns det ett samband med psykisk ohälsa. Ekonomisk stress för dem som saknar ett förvärvsarbete är i regel mer negativ än de krav och belastningar som förvärvsarbetande utsätts för. Särskilt oroande är ungdomsarbetslösheten som är högre i Skåne än i riket. Det är framförallt unga utan gymnasieutbildning som riskerar att förbli arbetslösa. Det är mycket allvarligt om den unga generationen inte kan komma i arbete, varför samverkande insatser för att lösa situationen bör prioriteras. Arbetslöshet är således en utmaning framöver som förutom den personliga och ekonomiska stressen det innebär även ökar trycket på de kommunala verksamheterna, som t ex försörjningsstöd och den kommunala vuxenskolan.

Tillgänglighet

Tillgänglighet handlar inte alltid om fysisk tillgänglighet som går att avhjälpas med anpassning av olika slag. Socialt utanförskap och brist på social tillgänglighet till fritidsaktiviteter och arbetsmarknad är några exempel på vad många unga med funktionsnedsättning vittnar om. Ett lika stort hinder för delaktighet som bristfälligt handikappanpassade fritidslokaler och arbetsplatser utgör är det faktum att det finns okunskap, fördomar och attityder. I syfte att skapa ett inkluderande samhälle är det viktigt att bekämpa socialt utanförskap.

Mottagande av ensamkommande flyktingbarn

Örkelljunga kommun har tillsammans med Klippans kommun öppnat ett gemensamt boende för ensamkommande flyktingbarn. Kommunerna har avtal på att ta emot 8 barn per kommun. Behovet av mottagande av ensamkommande flyktingbarn ökar på grund av rådande omständigheter i världen varpå Örkelljunga tillsammans med Klippan regelbundet får utvärdera hur mottagandet ska se ut framöver.

AVSLUTNING

Socialplanen är socialförvaltningens övergripande dokument för verksamheterna inom hälso- och sjukvård, äldreomsorgen, LSS samt individ- och familjeomsorgen och utgör ett viktigt dokument för såväl medarbetare och chefer som politiker. Planen syftar till att skapa ett helhetsgrepp och en överblick av verksamhetsområdena och ska tydliggöra det synsätt och den målsättning som ska vara styrande för socialförvaltningen och skapa enhetlighet och tydlighet om vad som ska uppnås, följas upp och utvecklas.

Socialplanen har varit behandlad i socialförvaltningens chefsorganisation samt varit på remiss hos kommunala pensionärsrådet och kommunala handikapprådet. Tanken med planen är att denna ska vara ett levande dokument och ha en årlig revidering.

Välfärdssamhället står inför en rad framtida utmaningar som innebär att socialförvaltningen behöver såväl en strategisk beredskap för att möta dessa förändringar som att hitta nya lösningar för att kunna nå målen om en god vård och omsorg på lika villkor för hela

befolkningen. För att nå en effektiv verksamhet med nöjda medborgare är det av yttersta vikt att planera, följa upp och analysera arbetet så att resultaten av de olika insatserna blir synliga och kommer alla medborgare till del.

Bilaga 1

Tabell 1. Befolkning enligt prognos samt förväntat behov av särskilt boende

År	75-79 år	80-84 år	85 år ~	Totalt antal personer 75 år och äldre	Antal personer som nyttjar äldreboende totalt *
2005	383	Ingen UPPGIFT	Ingen UPPGIFT	Ingen UPPGIFT	114
2006	376	331	304	1011	133
2007	384	322	306	1012	137
					Prognos antal personer som behöver äldreboende
2008	366	319	314	999 (169 i Skånes Fagerhult)	134 (23 i Skånes Fagerhult 17 %)
2009	364	297	329	990	133
2010	358	294	335	987	132

2011	358	281	332	971	130
2012	354	287	329	970	130
2013	370	273	330	973	130
2014	398	270	325	993	133
2015	426	269	324	1019	137
2016	461	267	317	1045	140
2017	489	265	318	1072	144
2018	520	280	307	1107	148
2019	542	305	305	1152	154
2020	556	328	305	1189	159

* Totalt antal personer som nyttjat äldreboende kan också inkludera personer under 75 år

Tabell 2. Befolkning enligt prognos samt förväntat behov av hemtjänst respektive larm och matdistribution

År	75-79 år	80-84 år	85 år -	Totalt antal personer 75 år och äldre	Antal personer som nyttjat hemtjänst totalt *	Antal personer som nyttjat larm/ mat distribution
2006	376	331	304	1011	252	
2007	384	322	306	1012	285	
					Prognos antal personer som behöver hemtjänst	Prognos antal personer som behöver larm/mat distribution
2008	366	319	314	999	260	157
2009	364	297	329	990	257	158
2010	358	294	335	987	257	158
2011	358	281	332	971	252	155
2012	354	287	329	970	252	155
2013	370	273	330	973	253	156
2014	398	270	325	993	258	159

2015	426	269	324	1019	265	163
2016	461	267	317	1045	272	167
2017	489	265	318	1072	279	172
2018	520	280	307	1107	288	177
2019	542	305	305	1152	300	184
2020	556	328	305	1189	309	190

* Totalt antal personer som nyttjat hemtjänst kan också inkludera personer under 75 år